

СЕМЕНЕНКО

Інна Максимівна
isemenenko@ukr.net

УДК 332.14:338.2

АКТУАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ:
ВІДПОВІДНІСТЬ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНІЙ
СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУACTUALIZATION OF LUHANSK REGION DEVELOPMENT STRATEGY:
COMPLIANCE WITH SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND THE
STATE STRATEGY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

к.е.н., доцент, завідувач
кафедри економіки і
підприємництва,
Східноукраїнський
національний університет
імені Володимира Даля

Стаття присвячена дослідженню процесу актуалізації Стратегії розвитку Луганської області. Визначено, що актуалізація Стратегії відбувалась за відповідною методологією планування регіонального розвитку в Україні. Встановлено, що актуалізована Стратегія розвитку Луганської області орієнтована на сталий розвиток і узгоджена зі Стратегією сталого розвитку "Україна-2020".

Статья посвящена исследованию процесса актуализации Стратегии развития Луганской области. Определено, что актуализация Стратегии происходила по соответствующей методологии планирования регионального развития в Украине. Установлено, что актуализирована Стратегия развития Луганской области ориентирована на устойчивое развитие и согласована со Стратегией устойчивого развития "Украина-2020".

The article examines the process of actualization of Luhansk region development strategy. Actualization of the Strategy took place in accordance with the relevant methodology of regional development planning in Ukraine. It was determined that the updated Luhansk region development strategy is oriented towards sustainable development and complies with Sustainable development strategy "Ukraine-2020".

Ключові слова: стратегія, розвиток регіону, сталий розвиток, цілі сталого розвитку, узгодженість

Ключевые слова: стратегия, развитие региона, устойчивое развитие, цели устойчивого развития, согласованность

Keywords: strategy, region's development, sustainable development, sustainable development goals, compliance

ВСТУП

Процеси планування регіонального розвитку в Україні знаходяться під увагою не лише державних органів влади та безпосередньо учасників процесу, а і міжнародних організацій та представників громадськості. Тому увага приділяється не лише дотриманню формальних вимог до таких процесів, встановлених на законодавчому рівні, а і відповідності їх перебігу певним принципам міжнародної практики. У 2016 р. в Луганській області був ініційований процес актуалізації стратегії розвитку регіону, учасники якого дійшли висновку, що це має бути стратегія сталого розвитку.

Сталий розвиток є одним з ключових принципів стратегії регіонального (державного) розвитку, про що згадується у Законі України "Про засади державної регіональної політики". Цей закон взагалі визначає основи державної регіональної політики. Серед пріоритетів в законі означені такі, що відповідають концепції та цілям сталого розвитку, зокрема, підвищення якості життя людини, людський розвиток, охорона навколишнього середовища, вирішення проблем території тощо [1].

Однією з вимог будь-якої регіональної стратегії є її узгодженість зі стратегіями вищого рівня. Тому, як правило, у стратегії розвитку області є розділ, в якому розглядається узгодженість стратегічних та операційних цілей розвитку області з відповідними цілями Державної стратегії регіонального розвитку. Стратегія сталого розвитку України є також затвердженим документом, але регіональні стратегії не мають порівняння стратегічних цілей і завдань з цілями і завданнями державної Стратегії сталого розвитку.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні актуалізованої Стратегії розвитку Луганської області та її відповідності Стратегії сталого розвитку "Україна-2020".

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною основою роботи є актуалізована Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року, Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020", законодавча база щодо регулювання процесів регіонального розвитку, основні положення концепції сталого розвитку, цілі сталого розвитку. При дослідженні процесу планування Стратегії розвитку Луганської

області розглянуто її відповідність Методології планування регіонального розвитку в Україні як інструменту для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації. При проведенні дослідження використано аналіз, методи порівняння, узагальнення, проведення аналогії.

РЕЗУЛЬТАТИ

Актуалізація Стратегії розвитку Луганської області відбувалась за відповідною методологією планування регіонального розвитку в Україні, розробка якої є етапом Проекту Європейського Союзу "Підтримка політики регіонального розвитку України". Серед принципів регіонального розвитку, які пропонуються методологією, є сталий розвиток і соціальна інтеграція [2, С. 11]. Згідно цих принципів заохочується орієнтація на екологічно безпечне проживання, стає економічне зростання, участь кожного члена громади у її розвитку, рівні можливості для кожного тощо, що за суттю є сприяння досягненню цілей сталого розвитку.

Орієнтація на сталий розвиток простежується і у горизонтальній інтегрованості компонентів будь-якої стратегії, а саме, економічного і соціального розвитку, інфраструктура, забезпечення публічних послуг, захист навколишнього середовища, дбайливе ставлення до природних ресурсів. Вертикальна інтегрованість стратегії передбачає її узгодження з іншими стратегіями – вищого та/або нижчого рівнів, які ухвалені в країні, а також планами і програмами розвитку [2, С. 12].

Сам процес планування регіонального розвитку передбачає такі складові, як стратегічна та операційна частини. Стратегічна частина передбачає наявність підготовчого етапу, протягом якого виявляють зацікавлені сторони, пропонують їм участь, шукають ресурси, необхідні для процесу розробки, створюють команду розробників. Після цього команда організовує проведення соціально-економічного аналізу регіону, SWOT-аналізу, стратегічного фокусування, бачення розвитку та визначення стратегічних цілей регіону. Операційна частина передбачає визначення основних елементів компонентних планів та їх підготовку (у т.ч. плани економічного та соціального розвитку, план захисту навколишнього середовища), а також рамки реалізації цих планів (у т.ч. план реалізації, фінансовий план, план моніторингу і оцінювання, план зміцнення спроможності) [2]. Очевидно, що планування регіонального розвитку здійснюється у рамках концепції сталого розвитку та враховує всі її складові.

Обов'язковим для планування регіонального розвитку є зустрічі із громадськістю, врахування їхньої думки, нівелювання можливих конфліктів тощо. Всі ці рекомендації та поради передбачені в методології [2]. Врахування думки громадськості є доцільним, оскільки дозволяє реалізувати принцип "знизу-вгору" і врахувати потреби і бажання членів громад та мешканців територій. Крім того, це забезпечує права кожного члена громади щодо прийняття рішень стосовно її розвитку. Це відповідає цілям сталого розвитку "Рівні права чоловіків і жінок", "Світ

без нерівності", "Спільне досягнення цілей". Крім того, у такий спосіб кожний член громади має можливість подбати про власне майбутнє покоління та висказати власну думку стосовно його майбутнього розвитку.

В процесі актуалізації Стратегії розвитку Луганської області стратегії були залучені багато із зацікавлених осіб: представники влади, бізнесу, комунальних підприємств, медичних установ, громадські організації, благодійні організації і фонди, наукові та освітні установи. Для проведення більш детального аналізу та надання обґрунтованих висновків були утворені декілька робочих груп за такими напрямками:

1. Інфраструктура і система життєзабезпечення;
2. Економіка і екологія;
3. Соціальна сфера і культура;
4. Децентралізація та демократичне врядування;
5. Громадська безпека і відбудова миру [3].

За результатами обговорення були обрані 4 стратегічні цілі, кожна з яких має цілі меншого порядку та конкретні завдання [4]:

- 1) відновлення критичної інфраструктури та послуг;
- 2) підвищення спроможності місцевої влади в умовах децентралізації та інформатизації;
- 3) економічне відновлення та перехід до сталого розвитку;
- 4) створення сприятливих умов для життя та побудова миру.

Оскільки до планування стратегічного розвитку регіону висувається вимога щодо узгодженості із державною стратегією, слід згадати також про Стратегію сталого розвитку "Україна – 2020", ухвалену у 2015 р.. Ця стратегія визначає чотири вектори руху країни на шлях до сталого розвитку: розвиток, безпека, відповідальність, гідність. В рамках цих векторів заплановано 62 реформи, десять з яких є першочерговими. Серед них реформи системи національної безпеки та оборони, оновлення влади та антикорупційна, судова, правоохоронної системи, децентралізація та державного управління, дерегуляція та розвиток підприємництва, системи охорони здоров'я, податкова, та програми енергонезалежності, популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі [5]. Ці реформи безумовно стосуються 17 цілей сталого розвитку та складових концепції сталого розвитку [6]. Проте менше уваги приділяється саме екологічній складовій, яка за суттю була джерелом виникнення концепції. Натомість, Україна висунула найбільш актуальні для неї проблеми. Доцільним є визначення індикаторів результативності реалізації стратегії, що відрізняє цю стратегію від попередніх. У документі містяться конкретні значення індикаторів, які країна прагне досягти до 2020 р..

Якщо порівняти оновлену Стратегію розвитку Луганської області до 2020 р. зі Стратегією сталого розвитку "Україна – 2020", то безперечно можна відзначити, що вони не суперечать одна одній. Більш того, у обох стратегіях є узгоджені компоненти та спільні цілі (табл. 1).

Відповідність актуалізованої Стратегії розвитку Луганської області Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" [4, 5]

Цілі Стратегії розвитку Луганської області	Першочергові реформи і програми Стратегії сталого розвитку "Україна-2020"	Спільні компоненти	Вектори руху Стратегії сталого розвитку "Україна-2020"
1. Відновлення критичної інфраструктури та послуг	Програма енергонезалежності	Інфраструктура	Вектор розвитку
		Енергобезпека	Вектор безпеки
		Охорона здоров'я, освіта, спорт	Вектор відповідальності
2. Підвищення спроможності місцевої влади в умовах децентралізації та інформатизації	Децентралізація та реформа державного управління, Судова реформа	Децентралізація, законодавство	Вектор відповідальності
3. Економічне відновлення та перехід до сталого розвитку	Дерегуляція та розвиток підприємництва	Розвиток підприємництва, малий бізнес, конкурентоспроможність, сільське господарство	Вектор розвитку
		Навколишнє середовище	Вектор безпеки
		Інновації, наука і дослідження	Вектор гордості
4. Створення сприятливих умов для життя та побудова миру	Реформа правоохоронної системи	Безпека, правосуддя, єдність	Вектор безпеки
		Власний бренд, культура, туризм	Вектор гордості

Кожна стратегічна ціль Стратегії розвитку Луганської області відповідає як мінімум одному вектору руху Стратегії сталого розвитку "Україна-2020". Спільні компоненти для стратегічних цілей і векторів руху також наведені в таблиці. Крім цього, представлені першочергові реформи і програми зі Стратегії сталого розвитку "Україна-2020", які за змістом відповідають оперативним цілям та завданням оновленої Стратегії розвитку Луганської області.

ВИСНОВКИ

Таким чином, актуалізована Стратегія розвитку Луганської області орієнтована на сталий розвиток і узгоджена зі Стратегією сталого розвитку "Україна-2020". Сам процес стратегічного планування в області відбувався згідно з міжнародною практикою і враховував такі принципи, закладені Методологією планування регіонального розвитку в Україні, як сталий розвиток і соціальна інтеграція. Орієнтація на сталий розвиток та дотримання цих принципів означає участь кожного члена громади у її розвитку та рівні можливості для кожного з них, заохочення сталого економічного зростання та орієнтація на екологічно безпечне проживання, що за суттю є сприяння досягненню цілей сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про засади державної регіональної політики" від 05.02.2015 р. № 156-VIII [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
2. Методологія планування регіонального розвитку в Україні. Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації / Проект Європейського Союзу "Підтримка політики регіонального розвитку України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://surdp.eu/uploads/files/Methodology_of_RD_planning.pdf
3. Стратегія розвитку Луганської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://strategy2020.lg.ua>
4. Стратегія розвитку Луганської області до 2020 року. – Сєвєродонецьк: Луганська обласна державна адміністрація, 2017. – 126 с.
5. Стратегія сталого розвитку "Україна – 2020", ухвалена Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 [Електронний ресурс] / Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. Sustainable development goals [Electronic resource] // United Nations. – Mode of access: <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>